



## LIETUVOS ŪKININKŲ SĄJUNGA

### XXVII-ojo SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJA

2015 m. gegužės 22 d.  
Akademija, Kėdainių r.

**Lietuvos ūkininkų sąjungos suvažiavimo dalyviai, vertindami susidariusią situaciją šalies žemės ūkyje, kreipiasi į atsakingų Lietuvos Respublikos institucijų vadovus ir reikalaujame atkreipti dėmesį į keliamas problemas bei nedelsiant imtis priemonių jas spręsti:**

#### **I. Dėl Lietuvos Kaimo plėtros 2014 – 2020 m. programos priemonių:**

1. Dėl KPP 2014-2020 m. programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo.
  - a. Kaimo plėtros programoje 2014-2020 m laikotarpiui vienas iš pagrindinių išsikeltų tikslų - „visuose regionuose didinti ūkių gyvybingumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas“. Tačiau augalininkystės ūkiai, geriausiu atveju, į paramą galėtų pretenduoti tik tuo atveju, jeigu nebūtų pakankamai surinkta paraiškų iš prioritetinių remtinų veiklų. Mūsų įsitikinimu, investicinė parama pagal galiojančias taisykles pasieks itin mažus (su 50 tūkst. eurų parama) ir itin stambius (su 400 tūkst. eurų) išskirtinai remtinų šakų ūkius. Vidutinių ūkių ši parama nepasieks. Be to, parama gali būti neproporcingai paskirstyta tarp ūkių nenašiose ir derlingose žemėse, ir tarp ekologinių bei neekologinių ūkių. Reikalaujame persvarstyti investicinės paramos paskirstymo taisykles ir sekantiems paraiškų šaukimams nustatyti maksimalią **200 tūkst. eurų** paramos sumą, skiriamą vienam ūkio subjektui iš Kaimo plėtros programos priemonių vieno šaukimo metu, ir maksimalią 400 tūkst. eurų per visą numatomą paramos laikotarpį.
  - b. Prašome pakeisti Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo Kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo organizavimo taisykles taip, kad perkant prekes, paslaugas ar darbus pirkimų konkursą privaloma būtų organizuoti tik įsigyjant prekių ar paslaugų, kurių vertė viršija 300 000 eurų, o darbų pirkimo vertė viršija 600 000 eurų. Mažesnės vertės pirkimams pakaktų apklausos pirkimo būdo arba didžiausių leistinų įkainių.
  - c. Nors gyvulininkystė įvardinta priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ prioritetu, modernizuoti tvarto pagal dabartines taisykles praktiškai neįmanoma. Taisyklių 16.2.6. punkte nurodytas reikalavimas iki paramos paraiškos pateikimo turi būti atliktas poveikio aplinkai vertinimas (PAV). Vertinimas privalomas visiems tvartų statybų ir rekonstravimo projektams, jei gyvulių koncentracija po statybos ar rekonstravimo darbų

bus didesnė nei 200 galvijų. Jeigu ūkininkas turi tvartą, kuriame telpa 190 karvių, ir nori ją išplėsti iki 210 vietų, jis paramos negali tikėtis, nes PAV dokumentų gavimas užtrunka mažiausiai 6 mėnesius. Tuo tarpu laiko nuo priemonės įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo iki paraiškų rinkimo pabaigos yra vos pora mėnesių.

2. Dėl KPP 2014-2020 m. programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ įgyvendinimo.

- a. Daug neaiškumo įnešė KPP 2014-2020 m. programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ taisyklės ir paraiška, nors paraiškų rinkimas pagal šią priemonę ir pasibaigė. Nesuprantamas paraiškos X skyriaus 6 ir 7 klausimuose numatytas privalomas kiekvienam pareiškėjui, net ir turinčiam profesinį ar aukštąjį žemės ūkio išsilavinimą, įsipareigojimas išklaudyti minimalią ūkininkavimo pradmenų programą ir dar, kad ji būtų išklaudyta ne vėliau kaip prieš metus iki paramos paraiškos pateikimo datos. Atkreipiame dėmesį, jog mokymo programa „Ūkininkavimo pradmenys“ (valstybinis kodas 261062110) yra tęstinio formaliojo mokymo programa, kurią baigus yra įgyjama kvalifikacija „Jaunasis ūkininkas“. Programos baigimas liudija asmens įgytą profesinį išsilavinimą, todėl papildomai reikalauti įgyti tą patį išsilavinimą dar kartą nėra pagrindo. Įgytas formalus profesinis išsilavinimas neturi galiojimo termino.

**Raginame panaikinti šį perteklinį įpareigojimą išklaudyti formaliuosius ūkininkavimo pradmenų kursus, turintiems profesinį ar aukštąjį žemės ūkio išsilavinimą arba anksčiau nei prieš metus baigusiems mokymo programą „Ūkininkavimo pradmenys“ (valstybinis kodas 261062110), iki paraiškos tiesioginėms išmokoms gauti pateikimo dienos. Paraiškoje leisti tokiems ūkininkams X sk. 6 ir 7 klausimuose pasirinkti žymėjimą „Neaktualu“. Manome, kad pilnai pakanka reikalavimo kelti kvalifikaciją projekto vykdymo laikotarpiu.**

- b. Jau aišku, jog po š.m. balandžio mėn. pasibaigusio pirmojo priemonės paraiškų rinkimo yra realiai svarstoma dėl paramos skyrimo tiems pareiškėjams, kurie surinko nuo 100 iki 80 balų. Siekiant išvengti galimų piktnaudžiavimo atvejų, reikalaujame nuodugnai išanalizuoti šių galimų pretendentų paraiškas ir paramą skirti tik įsitikinusiems, kad pareiškėjas iš tikrųjų yra pasirengęs ir ketina ūkininkauti.

3. Dėl paramos pašarų gamykloms.

Skiriant paramą pašarų gamyklų statyboms svarbu atsižvelgti į ŽŪM deklaruojamą siekį sukurti Lietuvoje kuo didesnę pridėtinę vertę remiant ekologinės produkcijos augintojus bei ekologinę ir intensyvią gyvulininkystę, **todėl siūlome:**

- a. Paramą skirti ne tik stacionarių pašarų gamyklų statyboms, bet ir mobilių pašarų gamyklų įsigijimui.
- b. Paramą pirmiausia skirti tiems, kurie perdirbs savo užaugintą produkciją, suteikiant pareiškėjams:
  - 1) 5 pirmumo balus tiems, kurie su parama įgyto objekto gamyboje **įsipareigos** naudoti ne mažiau kaip 25 proc. savo užaugintos produkcijos;
  - 2) 10 pirmumo balų tiems, kurie su parama įgyto objekto gamyboje **įsipareigos** naudoti ne mažiau kaip 50 proc. savo užaugintos produkcijos;

3) 15 pirmumo balų tiems, kurie su parama įgyto objekto gamyboje **įsipareigos** naudoti ne mažiau kaip 75 proc. savo užaugintos produkcijos.

4. Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2015 metų“.

Pagal Taisyklių nuostatas situacija siekti paramos palankesnė yra naujai pradėjusiems veiklą kooperatyvams, kuriems ekonominio gyvybingumo rodikliai ir įmonės dydžio vertinimas yra daromas iš projekte nurodytų siektinų veiklos rezultatų, o ne iš vykdytos veiklos ir gamybos metines apimtis nustatančio dokumento. Seniai veikiančios ūkio subjektai yra vertinami pagal praėjusių ataskaitinių laikotarpių rezultatus. Siūlome taisyklėse nustatyti, kad pareiškėjas nepertraukiamai turi veikti (vykdoma žemės ūkio produktų perdirbimo ir (arba) rinkodaros veikla ir gaunamos iš šios veiklos pajamos) ne vėliau, kaip **nuo 2014 sausio 1 d. iki paraiškos pateikimo** ir galintis pateikti praėjusių finansinių metų finansines ataskaitas.

5. Siūlome iš esmės peržiūrėti EŽŪKPF reglamentuojančius teisės aktus ir siūlyti ES Komisijai leisti šalims narėms pereiti nuo procedūrų kontrolės prie paraiškoje numatyto tikslo pasiekimo vertinimo. Finansuojant nedidelius investicijų į valdas projektus, kuriuos įgyvendina smulkūs ir vidutiniai ūkiai, reikėtų vadovautis panašiais principais kaip ir plotinėse paramos priemonėse, pavyzdžiui, kai nekontroliuojamos išlaidos, o vertinamas tik rezultatas. Maksimali tokiam projektui finansuoti skirta suma turėtų būti iki 50 000 eurų. Valstybės narės turėtų būti įpareigosos skirti nustatytą minimalią fondo dalį tokiems projektams įgyvendinti. Tai labai paskatintų smulkių ir vidutinių ūkių plėtrą ir padidintų jų gyvybingumą, kas ir yra pagrindiniai fondo tikslai. Tuo pačiu sumažėtų administravimo našta.

## II. Dėl BŽŪP supaprastinamo:

Europos Sąjungos Bendroji žemės ūkio politika (BŽŪP) yra skirta sureguliuoti ES žemės ūkio sektoriaus raidą, kad šis gebėtų ne tik aprūpinti saugiu maistu Europos gyventojus, bet ir prisitaikyti prie vis naujai kylančių iššūkių, pokyčių, būti konkurencingu pasaulinėse rinkose. Kadangi vienas pagrindinių šios politikos vykdytojų yra ŪKININKAS, visos privalomos politikos nuostatos tiesiogiai veikia jo veiklą, gyvenimo kokybę, įtakoja ūkio tvarumą. Įgyvendindamas BŽŪP keliamus tikslus, ūkininkas turėtų jaustis ne paramos prašytoju, o svarbiu veikėju, savo veikla galintis ženkliai prisidėti prie visuomenės gerovės kūrimo, aplinkosaugos užtikrinimo, ir todėl jam turi būti atsilyginama. Norint pasiekti rezultatus, Bendroji politika turi ne trukdyti, o padėti ūkininkui spręsti jam keliamus uždavinius.

Todėl raginame, kuriant bendrąsias ES reglamentų nuostatų įgyvendinimo taisykles, atsižvelgti į esamą Lietuvos žemės ūkio situaciją ir pritaikyti ES teisę įvertinant šalies specifiką, o ne atvirkščiai, kuomet nacionaliniai tikslai dirbtinai kuriami praktika nepagrįstais reikalavimais, gimusiais politiniuose debatuose.

1. Prasidėjus reikalavimų įgyvendinimo procesui, ūkininkai turi būti pirmiausia konsultuojami, o ne baudžiami už pažeidimus ar taisyklių neatitikimus. Teisiniai dokumentai – reglamentai, deleguotieji aktai, įgyvendinimo taisyklės ir pan. – turi būti aiškūs ir išdėstyti suprantama kalba, juose turi atsispindėti atsakingų pusių pareigos ir atsakomybė, ypač susijusi su veiklos tikrinimu.
2. Prieš žemės ūkio valdų deklaraciją, ūkininkus turi pasiekti visa reikalinga nemokama išsami informacija, kad būtų išvengiama klaidų planuojant pasėlius ar investicijas. Informacija turi būti

savalaikė, vieša, aiški, patikima ir nedviprasmiška, o ją teikiantys konsultantai atsakingai paruošti ir kompetentingi.

3. Ūkininkams turi būti leidžiama pasitaisyti deklaracijas bent kelias savaites po paraiškos pateikimo, net jei oficialus deklaravimo laikas jau pasibaigęs, nefiksuojant daromų pakeitimų kaip paraiškos vėlavimo ir nemažinant išmokų. Ypač tai aktualu šiomet, kai visa ūkininko veiklą įtakojanti informacija vėlavo dėl užsitęsusių politinių sprendimų priėmimo proceso ir deklaravimo taisyklių parengimo.
4. Siūlome ŽŪM nedelsiant atnaujinti diskusijas dėl Žalinimo priemonių peržiūrėjimo su ūkininkais nelaukiant 2017 metų, kuomet taikant reglamentų nuostatas įsigalios administracinės baudos už žalinimo elementų neatitikimus. Raginame įsiklausyti į žemdirbių pastabas ir nuomonę. Būtina kuo greičiau į žalinimo elementų sąrašą įtraukti visus leistinus kraštovaizdžio elementus ir apsaugines vandens bei kitas juostas. 2015 rugpjūčio 1 d. yra paskutinė data, kai šalis narė gali pateikti ES Komisijai informaciją apie naujų kraštovaizdžio elementų pasirinkimą. Žalinimo reikalavimus ūkininkai norėtų įgyvendinti turėdami teisę laisvai valdyti savo turtą – žemę – ir turėti laisvą siūlomų priemonių pasirinkimą, o ne privalomai taikyti vos kelis elementus. Ribotas pasirinkimas neleis pasiekti norimo aplinkosauginio rezultato.
5. Prašome kontroliuojančių institucijų būti lankstesnėmis ir leisti ūkininkams pasirinkti priemonių įgyvendinimo būdus bei pripažinti galimybių įvairovę ūkyje taikant taisykles. Ypatingai reikalingas kontroliuojančių asmenų lankstus požiūris atliekant patikras vietoje. Žalinimo reikalavimų atitikimo patikros ir panašios kontrolės procedūros neturi turėti įtakos savalaikiam tiesioginių išmokų išmokėjimui.
6. Kadangi išsamios informacijos apie naujo laikotarpio reikalavimus ruošimas stipriai pavėluotas ir žemdirbiai neturėjo pakankamai laiko pasiruošti žalinimo reikalavimams, pirmaisiais naujų taisyklių įgyvendinimo metais, t.y. 2015 m., neturi būti mažinamos tiesioginės išmokos dėl naujovių taikymo netikslumo.
7. Iki 2015 liepos 1 d. Lietuvos Žemės ūkio ministerija gali pateikti Europos Komisijai žalinimui ekvivalenčią sertifikuotą schemą. Viena iš galimų ekvivalenčių schemų galėtų būti sėjomaina. Dabar reglamentas nereikalauja ūkyje taikyti sėjomainos: jei turi tris augalus, tai jie tuose pačiuose laukuose gali augti kad ir po 10 metų. Lietuvoje galėtume sukurti schemą, kad tuo atveju, kai ūkis laikosi rekomenduojamos sėjomainos (pvz., rapsai grįžta į tą patį lauką ne dažniau kaip kas 3 metus, runkeliai – kas 4 m., bulvės – kas 4 m. ir t.t.) – mažiausiai du metus iš eilės neauginami tie patys augalai tame pačiame lauke – tokiam ūkiui jokių kitokių žalinimo elementų taikyti nereikėtų. Toks ūkis, jį sertifikavus pagal šią schemą, automatiškai būtų pripažintas vykdančiu žalinimo reikalavimus. Sertifikavimą galėtų atlikti ministerijos įpareigota kompetentinga organizacija. Raginame Žemės ūkio ministeriją suskubti ir pradėti intensyvias diskusijas dėl tokios ar panašios schemos sukūrimo ir pateikimo Europos Komisijai iki nustatytos datos.
8. Raginame aktyviai spręsti kylančias problemas, susijusias su automatiniu pievų vertimu į daugiamečių pievų plotus, jei plotas 5 metus iš eilės deklaruotas toje pačioje vietoje kaip pieva iki 5 m. Daugiamečių pievų išlaikymo reikalavimas Lietuvos ūkininkų atžvilgiu, ypač šiuo Lietuvos gyvulininkystės sektoriui sunkiu laikotarpiu, yra labai nenaudingas, neleidžiantis keisti ūkininkavimo krypties. Turi būti sudarytos sąlygos pievoms išlaikyti ariamos žemės statusą nepriklausomai nuo to, kiek metų iš eilės ūkininkas deklaravo tame plote pievas.
9. Siūlome žaliajame pūdyme galimos vykdyti veiklos apraše nurodyti, kad galimi auginti yra ne tik klasifikatoriaus III grupėje ir GPŽ kodu deklaruojami augalai, bet **ir sideraliniai augalai.**

Sideralinių augalų auginimas niekaip neprieštaruoja žaliajam pūdymui išskeltam tikslui – pagerinti dirvos struktūrą.

10. Reikalaujame panaikinti draudimą juodajame pūdyme naudoti chemines augalų apsaugos priemones siekiant išnaikinti piktžoles. Norint išnaikinti piktžoles (ypač varputį) tik mechaninėmis priemonėmis, dirva turi būti dirbama daug kartų, kas sukelia žemės eroziją. Juodajame pūdyme herbicidus naudoti ekologiškiau negu dirbti dirvą daugybę kartų.
11. Raginame ŽŪM diskusijose su ES Komisija išsakyti Lietuvos žemdirbių pastabas, jog reikia reglamente atsisakyti griežtų kraštovaizdžio elementų dydžių nustatymo. Šiuos dydžius reikia leisti pasirinkti valstybėms narėms. Pavyzdžiui, Lietuvoje melioracijos grioviai dažniausiai yra platesni nei 6 m. dėl žymiai stambesnių melioracijos sistemų nei kitose ES šalyse, todėl šiam elementui Lietuvoje reiktų leidimo nustatyti didesnę dydį. Juolab kai turime mūsų šaliai būdingą reiškinį – sureguliuoti upeliai (upės, paverstos melioracijos grioviais). Šalys narės turi turėti teisę nusistatyti dydžius tvenkiniams, medžių grupėms, medžių eilėms ir t.t.
12. Siūlome nustatyti vienodus dydžius visoms apsauginėms juostoms: lauko pakraščiams, vandens telkiniams ir grioviams, pamiškėms. Apsauginės juostos plotis turi būti suderinamas su valstybėje narėje populiariausiomis žemdirbystės technologijomis, pavyzdžiui, jei dažniausia naudojami 4 ar 6 metrų padargai, tai juostos plotis turi būti 4 m ar 6 m kartotinis – 12 arba 24 metrai. Šiuo metu didelė Lietuvoje esančių apsauginių juostų įvairovė yra rizika pažeidimams.
13. Nors LŪS bei kitos žemdirbių organizacijos prieštaravo, tačiau Lietuvos politikų sprendimu nuo 2014 m. Lietuvoje buvo pradėta taikyti pirmųjų 30 hektarų rėmimo schema. Praėjus beveik metams siūlome visiems bendrai vėl sugrįžti prie šios temos ir dar kartą pasvarstyti, ar iš tikrųjų tai buvo teisingas sprendimas, turėjęs realios įtakos žemės nuomos kainos pakilimui, žemės savininkų norui nutraukti žemės nuomos sutartis ir tiesiog užsiimti tik žemės geros agrarinės būklės palaikymo priežiūra.

### III. Dėl žemės ūkio veiklos ir ją reguliuojančių teisės aktų:

#### 1. Dėl gazolio.

- Parengtas naujas projektas dėl „Gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio veiklos subjektams žemės ūkio produktų gamybai, įsigijimo taisyklių“, mūsų įsitikinimu, turi būti skirtas ne „žemės ūkio produktų gamybai“, o „**žemės ūkio veiklai**“.
- Nesutinkame, jog projekte būtų palikta sąvoka „žemės ūkio veiklos subjektai“ taip, kaip ji suprantama Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme. Manome, jog taip sudaroma galimybė naudotis lengvatiniu gazolinu gerokai didesniai subjektų skaičiui nei yra dabar. Neturėtų užtekti vien tik įregistruoti žemės ūkio valdą, būtina vykdyti žemės ūkio veiklą.
- Kitiems augalams ir plotams, už kuriuos mokamos tiesioginės išmokos, turi būti numatyta ne 70 l/ha, o **115 l/ha**, nes būtent į šią poziciją papuola žaliasis ir juodasis pūdymai, vaistažolės, medelynai, kurių priežiūrai iki šiol buvo skirta 120 l/ha.
- Jeigu artimiausiu metu bus pritarta pateiktam Akcizų įstatymo Nr. IX-569 projektui ir nuo š.m. liepos 1 d. bus įvestas lengvatinis 21 Eurų/1000 l akcizas žemdirbiams skirtam kurui, reikalaujame pradėti reikalingas procedūras atsisakyti gazolių, skirtų naudoti žemės ūkio veiklos subjektams **žemės ūkio veiklai**, žymėjimo pagal Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos patvirtintą žymėjimo tvarką.

2. **Dėl reikalavimo kasmet sudaryti tręšimo planus.**

2015 m. gegužės 6 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-354 buvo patvirtinta Trąšų saugojimo, naudojimo ir apskaitos kontrolės pirminėje pašarų gamyboje aprašas. Aprašo IV skyriaus 12 punkte rašoma, kad „*augalai turi būti tręšiami pagal kasmet sudaromus tręšimo planus, naudojant optimalias, aplinką tausojančias trąšų normas, rekomenduojamas mokslo įstaigų*“. Derinant minimą teisės aktą, reikalavome šio punkto atsisakyti, tačiau į mūsų pastabas neatsižvelgta. Siūlome, jog tręšimo planai būtų sudaromi bent jau kas 5 metai, taip taupant žemdirbių laiką bei lėšas.

3. **Dėl prievolės kiekvienais kalendoriniais metais pateikti informaciją apie profesionaliam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų naudojimą.**

2014 m. gegužės 29 d. Lietuvos Respublikos žemės ministro įsakymu Nr. 3D-321 buvo patvirtintos naujos redakcijos Augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo, saugojimo, naudojimo, tiekimo rinkai taisyklės. Tų pačių metų liepos 31 d. įsakymu Nr. 448 po ilgų diskusijų buvo padaryti 46 ir 47 punktų pakeitimai dėl reikalavimų pakeitimų bičių laikytojams ir žemės naudotojams. Tačiau paliktas perteklinis taisyklių 50 punktas, kuris įsigaliojo 2015 m. kovo 1 d. : „*žemės naudotojai, naudodamiesi elektronine bankininkyste, per PPIS kiekvienais kalendoriniais metais nuo spalio 15 d. iki spalio 31 d. privalo pateikti taisyklių 3 priede nurodytą informaciją apie kalendoriniais metais profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų naudojimą*“. Reikalaujame išbraukti iš taisyklių šį punktą.

4. **Dėl medžiojamų ir valstybės saugomų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams atlyginimo.**

Jau eilę metų keliamo problema dėl valstybės saugomų gyvūnų daromos žalos ūkininkų pasėliams. Buvo daug pažadų ir iš LR žemės ūkio ministerijos, ir iš Aplinkos ministerijos. Tačiau problema išliko tokia pat opi. Su kiekvienais metais valstybės saugomų stumbrų banda pasipildo jaunikieliais, tad jų padaroma žala auga. Pagal 2013-12-18 Europos Komisijos reglamentą Nr. 1408/2013 *dėl de minimis pagalbos žemės ūkio sektoriuje*, bendra vienai įmonei suteiktos *de minimis* pagalbos suma negali viršyti 15 000 EUR per bet kurį trejų finansinių metų laikotarpį, visiškai neatsižvelgiant į tai, kokia žala iš tiesų buvo padaryta ūkio subjektui. Tačiau dėl valstybės saugomų gyvūnų padarytos žalos ūkininkai jau vien per vienerius metus patiria žymiai didesnius nuostolius nei siekia nustatyta *de minimis* pagalbos riba, kuri pakeitė iki tol pagal šalies Medžioklės įstatymą taikytą žalos atlyginimą. Kadangi numatyta valstybės pagalbos norma yra akivaizdžiai nepakankama, raginame atsakingas institucijas sukurti priemones, padėsiančias padengti ūkininkų patirtus nuostolius 100 proc., derinant *de minimis* lėšas su Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšomis.

5. **Dėl gyventojų pajamų mokesčio kooperatyvo nariams.**

Primename jau eilę metų keliamą mūsų reikalavimą keisti gyventojų pajamų mokesčio (GPM) įstatymą, kad dirbantys kooperatyve kooperatyvo nariai ir jam parduodantys žemės ūkio produkciją ūkininkai nemokėtų GPM kaip nuo A klasės pajamų. Tokios pajamos turėtų būti priskiriamos B klasės pajamoms. Nepalanki mokestinė sistema neskatina kooperacijos plėtros. Kooperatyve dirbantis ūkininkas kooperatyvui parduodantis savo ūkyje užaugintą produkciją, patiria nuostolius įšaldydamas ženkliai dalį apyvartai būtinų lėšų iki tol, kol susigrąžins GPM permoką kitą mokestinį laikotarpį, o tai gali užtrukti net iki pusantrų metų.

#### **6. Dėl organinių trąšų įterpimo terminų nustatymo.**

Dėl akivaizdžiai kintančių klimato sąlygų pastaraisiais metais vis kartojasi situacija, kai žemdirbiai turi kreiptis į atsakingas institucijas, kad pavasarį būtų paankstintas, o rudenį pratęstas leidimas į laukus išvežti organines trąšas. Prarandamas labai brangus laikas. Prašome pakeisti teisės aktus taip, kad organinių trąšų įterpimui nebūtų nustatomi terminai, o detalizuojami tik reikalavimai oro ir aplinkos sąlygoms.

#### **IV. Dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo.**

Lietuvos ūkininkų sąjunga nuo pat pradžių aktyviai teikė pastabas rengiant Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinojo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymo projektus ir šio Įstatymo tobulinimus. Primename teiktus savo pasiūlymus bei raginame atsižvelgti į mūsų pastabas:

- nedaryti išimčių žemės įsigijimo Įstatymo galiojimui, kai žemės įsigyjama sudarant žemės konsolidavimo sutartis.
- būtina surasti teisinių svertų ir užkirsti kelią atvejams, kai norimame įsigyti žemės ūkio paskirties žemės plote įforminamas dovanojimo aktas su keliais arais ir taip tampama sklypo bendraturčiu bei įgyjama pirmumo teisė įsigyti žemę pagal Civilinio kodekso 4.79 straipsnyje nustatytą tvarką.
- įpareigoti Nacionalinės žemės tarnybos padalinius, rašančius pranešimus apie parduodamą žemės sklypą, informuoti ne tik besiribojančio žemės sklypo savininką, bet ir/ar asmenį, dirbantį besiribojantį žemės ūkio paskirties žemės sklypą žemės nuomos pagrindu.
- sustabdyti ir apriboti žemės padovanojimo atvejus kai, pasiekus maksimalų leistiną įsigyjamos žemės plotą, dalis jo dovanojama artimiesiems giminaičiams ir toliau tęsiamos žemės įsigijimo procedūros.
- neskaldyti tarpusavyje augalininkystės bei gyvulininkystės ūkių, apibrėžiant skirtingas jų teises į žemės ūkio paskirties žemės nuosavybę. Nepritariame tariamai gyvulininkystės plėtrai, kai nebetaikomas žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimas iki 500 ha, jeigu žemė įsigyjama gyvulininkystei plėtoti ir žemė susiejama su sąlyginiais galvijais. Laikome tai nepagrįstu reikalavimu, nes negalima daryti išimčių kilnojamo turto susiejimui su nekilnojamu turtu.

#### **V. Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo:**

1. Raginame peržiūrėti susidariusį skirtumą tarp ūkio darbuotojo mokamų įmokų ir ūkininkų sumokamų įmokų bei papildyti ūkininko socialinio draudimo rūšių sąrašą, sudarant sąlygas norintiems ūkininkams gauti pilną socialinio draudimo paketą. Mokėdami Socialinio draudimo įmokas ūkininkai nėra apdraudžiami žemdirbiams svarbiu ligos ir motinystės/tėvystės socialiniu draudimu pašalpai gauti, nelaimingų atsitikimų ir profesinių susirgimų draudimu, nors jų įmokos vos 2,48 % mažesnės nei socialiai draudžiamų ūkio darbuotojų sumokamos įmokos. Pradėjus ūkininkauti po nepriklausomybės atkūrimo, ūkininkavimo stažas jau yra per 20 metų ir šiai ūkininkų kartai yra labai aktualūs socialinio draudimo klausimai. Jie svarbūs ir besikuriantiems jauniems ūkininkams, kurie turi ir šeimas. Ūkininkai yra pasirengę diskutuoti dėl savanoriškų įmokų mokėjimo ir laiko apskaitų bei duomenų deklaravimo, kad susidariusi situacija būtų nedelsiant išspręsta. Taip pat siūlome atsakingas institucijas pasidomėti, kaip

ūkininkams skirtos socialinio draudimo sistemos veikia kitose ES šalyse ir pasinaudoti jų gerąją praktika.

#### **VI. Dėl bešeimininkų pastatų.**

Eilę metų išlieka bešeimininkų pastatų įregistravimo problema, kurios nepavyksta išspręsti. Šiandien dienai vienintelis tokių pastatų įregistravimo kelias – teismas. Tai ilgas, daug laiko atimantis ir nemažai kainuojantis kelias. O problema iš tiesų opi. Jau žinomas ne vienas atvejis, pasibaigęs tragedija: pražudytas vaikas užgriuvusios plokštės, sužaloti Čekijos turistai pasislėpę nuo lietaus, žuvęs verslininkas. Šį sąrašą būtų galima tęsti. Už tokius pastatus gali tekti mokėti ir turto mokestį. Prašome šią susidariusią situaciją spręsti iš esmės. Siūlome šį klausimą spręsti ne vien savivaldybėse, bet aukščiausiu lygiu.

**Raginame Lietuvos Respublikos atsakingų institucijų vadovus atsižvelgti į šiuos Lietuvos ūkininkų sąjungos siūlymus ir tikimės vaisingo bendradarbiavimo bei palankaus problemų sprendimo. Reikalui esant, pasiliegame teisę panaudoti visas įstatymais numatytas priemones, kad būtų apginti ūkininkų interesai ir įgyvendinti jų teisėti lūkesčiai.**